

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu:	<i>DYDAKTYKA EDUKACJI PLASTYCZNEJ</i>				
2. Kod przedmiotu:	<i>05.9</i>				
3. Okres ważności karty:	<i>ważna od roku akademickiego: 2015/2016</i>				
4. Poziom kształcenia:	<i>studia pierwszego stopnia</i>				
5. Forma studiów:	<i>studia stacjonarne/niestacjonarne</i>				
6. Kierunek studiów:	<i>Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych</i>				
7. Profil kształcenia:	<i>ogólnoakademicki</i>				
8. Specjalność:	<i>wszystkie wybrane</i>				
9. Semestr:	<i>trzeci/czwarty</i>				
10. Jedn. prowadz. przedmiot:	<i>Instytut Studiów Edukacyjnych i Sztuki</i>				
11. Prowadzący przedmiot:	<i>dr Henryk Fojcik, dr Gabriela Habrom-Rokosz</i>				
12. Grupa przedmiotów:	<i>przedmioty wspólne</i>				
13. Status przedmiotu:	<i>obowiązkowy</i>				
14. Język prowadzenia zajęć:	<i>polski</i>				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:					
<p>Przed rozpoczęciem zajęć student powinien dysponować wiedzą z zakresu podstaw pedagogiki, psychologii ogólnej i rozwojowej dziecka. Ponadto powinien wykazać się umiejętnością wykorzystania wiedzy z różnych dyscyplin sztuki oraz technik i technologii z zakresu szeroko pojmowanego warsztatu plastyka (rysunek, grafika, malarstwo, fotografia, rzeźba, projektowanie graficzne i przestrzenne oraz multimedia) w planowaniu zajęć edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą szkolną.</p>					
16. Cel przedmiotu:					
<p>Celem przedmiotu jest przekazać studentom wiedzę i wykształcić umiejętności z zakresu projektowania i realizacji różnych form edukacji artystycznej w szkole i pozaszkolnych ośrodkach oświatowych z wykorzystaniem różnorodnych metod i form pracy z uczniem lub inną osobą. Poprzez przekazywanie przedmiotowej wiedzy wykształcić w studencie przekonanie o wyjątkowej i niezastąpionej roli sztuki w humanistycznej edukacji uczniów.</p>					
17. Efekty kształcenia:					
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metody realizacji modułów kształcenia	Metody weryfikacji zakładanych efektów kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów
W1	Student rozumie, że teoretyczna wiedza jest niezbędnym elementem kompetencji dobrego, twórczego nauczyciela plastyki.	Dyskusja. Ćwiczenia praktyczne. Prezentacja multimedialna. Korekta artystyczna.	Obserwacja. Analiza prac. Praca semestralna. Prezentacja multimedialna. Rozmowa kontrolna. Egzamin.	Wykład/ Ćwiczenia	K_W06

W2	Zna problematykę twórczości plastycznej dzieci i młodzieży, jej różne uwarunkowania oraz wypracowane w przeszłości i obecne koncepcje edukacji plastycznej wraz z kontekstem artystyczno-pedagogicznym, w którym powstały.	Wykład problemowy lub konwersatoryjny	Rozmowa kontrolna. Kolokwium. Egzamin.	Wykład	K_W07
U1	Student potrafi współpracować z innymi osobami.	Ćwiczenia praktyczne. Gry dydaktyczne.	Obserwacja. Rozmowa kontrolna.	Ćwiczenia	K_U07
U2	Student posiada umiejętność swobodnej i rzeczowej wypowiedzi na temat problematyki sztuki i edukacji artystycznej.	Wykład konwersatoryjny. Dyskusja. Rozmowa dydaktyczna. Prezentacja multimedialna.	Obserwacja. Rozmowa kontrolna. Analiza prac. Prezentacja multimedialna. Egzamin.	Wykład/ Ćwiczenia	K_U08 K_U09
U3	Umie wspierać i kierować plastycznym rozwojem innej osoby, a w szczególności rozwojem dzieci w oparciu o znajomość warsztatu pracy nauczyciela plastyki.	Wykład konwersatoryjny lub problemowy. Dyskusja. Rozmowa dydaktyczna. Ćwiczenia praktyczne. Prezentacja multimedialna. Korekta artystyczna. Gry dydaktyczne.	Obserwacja. Rozmowa kontrolna. Kolokwium. Analiza prac. Praca semestralna. Prezentacja multimedialna. Egzamin.	Wykład/ Ćwiczenia	K_U10
K1	Ma świadomość wagi ciągłego samodoskonalenia się i jest zdolny do samooceny oraz oceny działań innych osób.	Wykład problemowy lub konwersatoryjny. Dyskusja. Rozmowa dydaktyczna. Korekta artystyczna.	Rozmowa kontrolna. Egzamin.	Wykład/ Ćwiczenia	K_Ks01 K_Ks07 K_Ks08 K_Ks09
K2	Student potrafi podejmować samodzielnie, niezależne prace, wykazując się przy tym umiejętnością zbierania, analizowania i interpretowania informacji.	Wykład konwersatoryjny. Ćwiczenia praktyczne.	Praca semestralna.	Ćwiczenia	K_Ks02
K3	Jest zdolny do otwartej	Korekta	Analiza prac.	Ćwiczenia	K_Ks04

	i akceptującej postawy wobec twórczego wysiłku innej osoby z uwzględnieniem własnej emocjonalności, wyobraźni i osobistej zdolności elastycznego myślenia.	artystyczna. Ćwiczenia praktyczne. Prezentacja multimedialna.	Praca semestralna.		K_Ks05 K_Ks06
K4	Student jest zdolny do efektywnej współpracy w zespole wymagającej wspólnych działań, integracji z innymi osobami.	Rozmowa dydaktyczna. Dyskusja. Ćwiczenia praktyczne. Gry dydaktyczne.	Obserwacja. Rozmowa kontrolna.	Ćwiczenia	K_Ks10 K_Ks12 K_Ks13
K5	Student stosuje technologie informacyjne w procesie społecznego komunikowania się.	Ćwiczenia praktyczne.	Analiza prac. Praca semestralna. Prezentacja multimedialna.	Ćwiczenia	K_Ks14
18. Formy i wymiar zajęć:		Stacjonarne		Niestacjonarne	
		W: 30	Ćw:60	W:30	Ćw:60
Szczegółowy program zajęć					
Tematyka zajęć - wykłady					
Cele studiowania przedmiotu. Formy zajęć i rygory zaliczeniowe. Literatura obowiązkowa. Współczesne uwarunkowania edukacji artystycznej w polskiej szkole ogólnokształcącej. Ogólna charakterystyka programu zajęć.					
Geneza zainteresowań aktywnością plastyczną dzieci i młodzieży. Zainteresowanie „sztuką dziecka” w kontekście zmian artystycznego paradygmatu w trzech pierwszych dekadach XX wieku. Spontaniczna aktywność plastyczna dzieci a zabawa.					
Rozwój spontanicznej aktywności plastycznej dzieci i młodzieży: studia i ich charakterystyczne cechy formalno-treściowe. Zjawisko kryzysu plastycznego – przyczyny, objawy, sposoby zapobiegania.					
Teorie aktywności plastycznej dzieci: - teoria „naiwnego realizmu” - teoria „intelektualistyczna” - teoria Herberta Reada - teoria Stefana Szumana.					
Aktywność plastyczna dzieci w świetle ustaleń psychologii postaci. Gestaltyczna teoria koncepcji wzrokowej wg Rudolfa Arnheima. Ewolucja formy rysunkowej i przestrzennej w perspektywie gestaltizmu. Wnioski pedagogiczne.					
Twórczość plastyczna dzieci i młodzieży w perspektywie różnic osobowościowych (typów psychicznych). Podział ludzi na typy psychiczne. Typologia C.G. Junga. Kategorie postaw artystycznych i plastycznej notacji wg H. Reada. Wnioski pedagogiczne.					
Uzdolnienia plastyczne. Zdolności a uzdolnienia. Geneza i definicja uzdolnień. Cechy uzdolnień plastycznych. Wykrywanie i pomiar uzdolnień.					
Dwa nurty edukacji plastycznej: wychowanie plastyczne i zawodowe kształcenie artystyczne. Teoretyczne zaplecza obu nurtów. Geneza i główne idee teorii wychowania estetycznego.					
Mimetyczna koncepcja edukacji artystycznej. Zasadnicze cele, treści kształcenia oraz zalecenia metodyczne koncepcji, artystyczne źródła koncepcji (akademizm					

Formalistyczna koncepcja edukacji artystycznej. Warstwa teleologiczna koncepcji i treści kształcenia. Władysław Strzemińskiego pogląd na treści kształcenia i ich strukturę. Artystyczne źródła koncepcji.	
Koncepcja twórczej ekspresji. Cele i treści kształcenia oraz warstwa metodyczna koncepcji. Artystyczne źródła koncepcji. Antoni Bruszek polskim prekursorem wykorzystania spontanicznej ekspresji plastycznej w edukacji.	
Źródła doboru treści kształcenia w edukacji artystycznej. Koncepcje struktury treści kształcenia.	
Treść kształcenia artystycznego a współczesna praktyka artystyczna.	
Podsumowanie. Omówienie podstawowej problematyki wykładu. Zagadnienia egzaminacyjne.	
Łączna liczba godzin - wykłady	30
Tematyka zajęć - ćwiczenia	
Zajęcia organizacyjno – integracyjne w formie autoprezentacji. Charakterystyka ogólna programu oraz specyfika przedmiotu. Organizacja i formy prowadzenia ćwiczeń. Literatura: obowiązkowa i dodatkowa. Biblioteka nauczyciela sztuki – omówienie. Internetowe źródła informacji. Warunki zaliczenia przedmiotu. Psychologiczne i dydaktyczne podstawy systemu pracy nauczyciela z uczniami. Projekcja filmu „Psychologiczne uwarunkowania sztuki”, jako podstawa do dyskusji. Kwestionariusz do badania wielorakich typów inteligencji.	
Ewolucja twórczości plastycznej dzieci i młodzieży na tle charakterystyki ich psychofizycznego rozwoju. Możliwości kreacyjne i percepcyjne dzieci na poszczególnych etapach rozwoju. Analiza kolejnych faz rozwoju twórczości plastycznej dzieci w okresie ideoplastyki i fizjoplastyki.	
Istota ekspresji twórczej. Przegląd prac plastycznych. Próba analizy dziecięcych prac plastycznych w odniesieniu do cech osobowościowych z uwzględnieniem określonej fazy rozwoju. Ćwiczenia: <ul style="list-style-type: none"> • rozwój postaci ludzkiej w rysunku dziecka • problem przestrzeni w rysunku dziecka zastosowanie koloru w rysunku dziecka na poszczególnych etapach rozwoju.	
Podstawa programowa - szkolny program nauczania - plan pracy dydaktycznej - konspekt zajęć edukacyjnych. Analiza zadań głównych szkoły na poszczególnych etapach edukacyjnych. Programy edukacyjne w zakresie sztuki-plastyki oraz zajęć artystycznych – charakterystyka. Program modyfikowany, a program autorski. Przegląd i analiza konkretnych programów edukacyjnych.	
Podręczniki szkolne. Zeszyty ćwiczeń. Dodatkowe materiały dydaktyczne. Analiza treści kształcenia i wychowania przez sztukę na poszczególnych etapach edukacyjnych.	
Podstawowe zagadnienia sztuki-plastyki, jako przedmiotu nauczania. Rozumieć sztukę - znaczenie języka form i barw w sztuce. Analiza treści filmu „Umowność sztuki”.	
Konspekt zajęć edukacyjnych z zakresu sztuki-plastyki w szkole podstawowej. Opracowywanie przykładowych konspektów zajęć teoretycznych i praktycznych (twórczych).	
Główne orientacje artystyczne: logiczna i emocjonalna, jako wyznaczniki zasadniczych nurtów rozwoju sztuki. „Sztuka logiki a sztuka emocji” – analiza treści filmu. Prezentacja scenariusza zajęć edukacyjnych na temat: Kontrasty nastrojów i barw w muzyce i plastyce na przykładzie „Czterech pór roku” A. Vivaldiego.	
Typy zajęć edukacyjnych w szkole i poza szkołą. Planowanie i realizacja zajęć edukacyjnych z zakresu plastyki – sztuki w formie warsztatów twórczych. Metody aktywizujące w dydaktyce edukacji plastycznej - prezentacja przykładowych rozwiązań.	
"W pracowni artysty" - cykl warsztatów twórczych w pracowniach specjalistycznych z udziałem uczniów. Opracowywanie konspektów zajęć artystycznych z wykorzystaniem różnych technik plastycznych. Prowadzenie zajęć w różnych pracowniach artystycznych.	
Kontrasty i podobieństwa w świecie faktur - ćwiczenia z wykorzystaniem różnych technik plastycznych.	
"Muzyką malowane" - korelacja muzyki i plastyki. Opracowywanie scenariusza zajęć edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym w zespołach dwuosobowych.	
"Kształt ciała" - akcja plastyczna. Opracowywanie scenariusza zajęć edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym w zespołach dwuosobowych. Próba odegrania ról zgodnie z opracowanym	

scenariuszem.			
Ekspresyjna rola koloru w ćwiczeniach z natury - ćwiczenia przygotowawcze do warsztatów twórczych w terenie w ramach autorskiego projektu "Światłem-Barwą-Kreską". Opracowywanie scenariusza zajęć edukacyjnych o charakterze proekologicznym w zespołach dwuosobowych. Realizacja zajęć artystycznych w plenerze.			
Akcja plastyczna "Drzewo życia" z udziałem dzieci i młodzieży specjalnej troski w ramach Igrzysk Sportowych Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej "Sport ku radości". Opracowywanie scenariuszy akcji plastycznych, aktywny udział w akcji plastycznej.			
Podsumowanie ćwiczeń. Prezentacja prac semestralnych.			
Łączna liczba godzin - ćwiczenia			60
20. Egzamin:		Tak	
21. Literatura podstawowa:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Arnheim R., <i>Sztuka i percepcja wzrokowa</i>, WAiF, Warszawa 1978. 2. Lowenfeld V., Brittain W. L., <i>Twórczość, a rozwój umysłowy dziecka</i>, PWN, Warszawa 1977. 3. Read H., <i>Wychowanie przez sztukę</i>, Ossolineum 1976. 			
21. Literatura uzupełniająca:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Daszyńska M., <i>Malarskie Techniki dekoracyjne</i>, WSiP, Warszawa 1992. 2. Daszyńska M., <i>Techniki graficzne powielane i odbijane</i>, WSiP, Warszawa 1992. 3. Eby J.W., Smutny J.F., <i>Jak kształcić uzdolnienia dzieci i młodzieży</i>, WSiP, Warszawa 1998. 4. Gloton R., Clero C., <i>Twórcza aktywność dziecka</i>, WSiP, Warszawa 1985. 5. Hohensee H. – Ciszewska., <i>ABC wiedzy o plastyce</i>, WSiP, Warszawa 1988. 6. Jąder M., <i>Techniki plastyczne rozwijające wyobraźnię</i>, Impuls, Kraków 2007. 7. Konarzewski K., <i>Sztuka nauczania. Szkoła</i>, PWN, Warszawa 1995. 8. Lewicka J., <i>100 technik plastycznych</i>, Nasza Księgarnia, Warszawa 1973. 9. Michejda K. – Kowalska., <i>O dziecięcej wyobraźni plastycznej, czyli jak inspirować dziecko do twórczości</i>, WSiP, Warszawa 1987. 10. Musolesi D., Sarti M., <i>Szkoła wyobraźni: zajęcia o sztuce, ćwiczenia cz. I-V</i>, Egmont, Warszawa 2000. 11. Olinkiewicz E., Repsch E., <i>Jak rozwijać osobowość przez sztukę. Warsztaty edukacji twórczej</i>, Wydawnictwo EUROPA 2001. 12. Popek S., <i>Aktywność twórcza dzieci i młodzieży</i>, WSiP, Warszawa 1988. 13. Popek R., Natorff A., Wasiluk K., <i>Zajęcia plastyczne w placówkach wychowania pozaszkolnego</i>, WSiP, Warszawa 1988. 14. Puślecki W., <i>Wspieranie elementarnych zdolności twórczych uczniów</i>, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 1998. 15. Trojanowska – Kaczmarek A., <i>Dziecko i plastyka</i>, WSiP, Warszawa 1983. 			
23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:			
Lp.	Forma zajęć	STACJONARNE Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	NIESTACJONARNE Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta
1	Wykład	30/10	30/10
2	Ćwiczenia	60/20	60/20
Suma godzin		90/30	90/30
24. Suma wszystkich godzin:		ST 120	NST 120
25. Liczba punktów ECTS:			4
26. Uwagi:			
Podczas ćwiczeń studenci wykonują zadania związane z tematyką wykładów poszerzone o zagadnienia praktyczne. Są to: analiza twórczości plastycznej dzieci i młodzieży na kolejnych etapach rozwoju pod kątem			

formy, treści i technik plastycznych; opracowanie konspektów zajęć edukacyjnych z zakresu plastyki i zajęć artystycznych z uwzględnieniem wybranego tematu i celu edukacyjnego; opracowywanie scenariuszy zajęć edukacyjnych z zakresu twórczości plastycznej do realizacji w placówkach pozaszkolnych. Teoretyczne projekty zajęć wdrażane są następnie do realizacji w formie próbnych prezentacji zajęć plastycznych lub ich fragmentów, przygotowane w zespołach. W miarę możliwości organizacyjnych część ćwiczeń realizowana jest w formie hospitacji konkretnych zajęć edukacyjnych w szkole lub ośrodkach pozaszkolnych.

30.09.2015r.

dr Henryk Fojcik, dr Gabriela Habrom-Rokosz

Zatwierdzono:

.....
(data i podpis prowadzącego)

.....
(data i podpis)